

Módszertani útmutató
Az érdekérvényesítőkkal való kapcsolattartás szabályainak alkalmazásához

2016. június

Tartalom

1. Bevezetés	3
2. Útmutató az Intr. alkalmazásához.....	3
2.1. Belső eljárásrend létrehozása.....	4
2.2. Az érdekérvényesítés csatornái és a felettes előzetes tájékoztatása	5
2.3. A tájékoztatás tartalma és a nyilvántartás vezetésének előnye.....	6
2.4. Az integritás tanácsadó értesítése, harmadik személy jelenléte, a találkozó megtiltása	8
2.5. Az érdekérvényesítővel való találkozással kapcsolatos kockázatok éves felmérése és a szükséges intézkedések megtétele	9
3. Az érdekérvényesítéshez kapcsolódó egyéb kockázatok és javaslatok	10

1. Bevezetés

A Kormány irányítása vagy felügyelete alatt álló államigazgatási szervek érdekérvényesítőikkel történő kapcsolattartását **az államigazgatási szervek integritásirányítási rendszeréről és az érdekérvényesítők fogadásának rendjéről szóló 50/2013. (II. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Intr.)** szabályozza. Az Intr. érdekérvényesítőikkel történő kapcsolattartásra vonatkozó szabályai az esetleges kockázatok felismerésén és kezelésén keresztül a szervek integritásirányítási rendszerének erősítését támogatják.

A Kormány 2015 júliusában fogadta el a Magyarországnak a Nyílt Kormányzati Együttműködés kezdeményezés keretében a 2015–2017. évekre tett vállalásairól szóló második akciótervről szóló 1460/2015. (VII. 8.) Korm. határozatot (továbbiakban: OGP Korm. határozat). A tapasztalatok alapján szükség van az érdekérvényesítőikkel kapcsolatos előírások érvényesülésének támogatására és a felmerülő alkalmazási problémák megválaszolására. Az OGP Korm. határozat 5. pontja ezért előírja, hogy az érdekérvényesítőikkel való kapcsolattartás szabályainak történő megfelelés támogatására útmutatót kell kiadni.

A Nemzeti Védelmi Szolgálat – mint az Intr. és az OGP Korm. határozat végrehajtásának koordinációjára kijelölt szervezet – az integritás tanácsadókkal folytatott párbeszéd, valamint az elmúlt két év jogalkalmazói tapasztalatainak összegyűjtését követően készítette el a jelen útmutatót. A dokumentumban szereplő javaslatok alapjául a gyakorlatban már megjelent megoldások szolgáltak.

Az útmutató a felmerülő alkalmazási dilemmák feloldásában kíván segítséget nyújtani mindazoknak, akiknek munkájuk során alkalmazniuk kell az Intr. vonatkozó rendelkezéseit. Célja továbbá az érdekérvényesítőikkel való találkozással kapcsolatos integritási kockázatok hatékony felmérésének és kezelésének támogatása, és ezáltal a szervezeti integritás erősítése.

Az útmutató javaslatai a gyakorlati tapasztalatok fényében a közzétételétől számított egy év elteltével felülvizsgálatra kerülnek.

A módszertani útmutató használatával és más integritás témájú kérdésekkel kapcsolatban a kmf@nvsz.police.hu email címen fordulhatnak a Nemzeti Védelmi Szolgálathoz.

2. Útmutató az Intr. alkalmazásához

Az Intr. hatálya a Kormány irányítása vagy felügyelete alatt álló államigazgatási szervekre és azok munkatársaira terjed ki, a rendvédelmi szervek és a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat kivételével. A Kormány irányítása és felügyelete alatt álló szervnek kell tekintenünk minden, a miniszterek által irányított vagy felügyelt szervet. Az Intr. személyi hatálya az e szerveknél alkalmazott valamennyi foglalkoztatottra kiterjed, függetlenül a foglalkoztatási jogviszony jellegétől (például kormánytisztviselő, közalkalmazott, vezényelt hivatásos, a Munka Törvénykönyve szerinti munkavállaló).

Az Intr. 10. §-a szerint **érdekérvényesítő** az az államszervezeten kívüli személy, aki jogszabályban rögzített eljárásban ügyfélnek, panaszosnak, vagy az eljárásban résztvevő más személynek nem minősül. Cselekménye **akkor tekinthető érdekérvényesítésnek, ha az államigazgatási szerv munkatársát feladatellátása során vagy feladatellátásához kapcsolódóan keresi fel érdekérvényesítés szándékával.** Előfordulhat, hogy az érdekérvényesítő azzal a kéressel fordul az államigazgatási szerv munkatársához, hogy

valamilyen az ő feladatkörébe nem tartozó ügyben segítsen neki találkozót egyeztetni az ügyben illetékes tisztviselővel. Egyértelmű szándék megnyilvánulása esetén az ilyen megkereséseket is érdekérvényesítésnek kell tekintenünk, hiszen az érdekérvényesítő a munkatárs hivatali feladatellátásából eredő helyzetét és kapcsolatait igyekszik használni. Az érdekérvényesítők képviselhetnek – a teljesség igénye nélkül – gazdasági társaságokat, különböző érdekképviselői csoportokat, szakszervezeteket, gazdasági kamarákat, civil szervezeteket, alapítványokat. Az érdekérvényesítés – ahogy erre az Európai Unió Bizottsága is rámutatott – alapvetően nem tekintendő negatív tartalommal bíró cselekménynek, az érdekérvényesítők szakértelme és a „kívülről” érkező kezdeményezések hasznosak lehetnek a döntéshozatalban, javíthatják a végrehajtás hatékonyságát, továbbá fontos jelzést adhatnak a jogalkalmazóknak és döntéshozóknak az érdekcsoportok nézőpontjáról. Fontos azonban, hogy az érdekérvényesítőkkal való találkozókra az Intr. szerinti garanciák érvényesülése mellett kerüljön sor.

Az Intr.-ben szabályozott eljárás nem vonatkozik a jogszabályok előkészítésében történő társadalmi részvételre, amennyiben a részvétel a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételről szóló 2010. évi CXXXI. törvény által biztosított keretek között, azaz általános egyeztetés vagy stratégiai partnerségi megállapodás keretében történik.

2.1. Belső eljárásrend létrehozása

Az Intr. 10. §-a rögzíti az érdekérvényesítőkkal történő kapcsolattartás rendjének szabályait. A jogalkalmazók számára gyakran problémát jelentett az Intr. rendelkezéseinek való megfelelést és az érdekérvényesítők fogadásával kapcsolatos kockázatok feltárását célzó belső eljárásrend kialakítása és működtetése.

A jó gyakorlatot felsorakoztató államigazgatási szervek rendelkeznek az érdekérvényesítőkkal történő kapcsolattartásra vonatkozó belső szabályzattal. Az eljárásrend célja, hogy az Intr. rendelkezéseit kibontva olyan szabályokat írjon elő a munkatársak számára, melyek támogatják a jogszabályi rendelkezéseknek való megfelelést, és hozzájárulnak az érdekérvényesítőkkal való kapcsolattartásban rejlő integritási kockázatok felismeréséhez és hatékony kezeléséhez.

A feltárt gyakorlati tapasztalatok **alapján javasolt lehet az érdekérvényesítőkkal történő**

kapcsolattartást a hivatali szervezet vezetője által meghatározott belső eljárásrendben szabályozni. Tekintettel arra, hogy az Intr. hatálya alá tartozó szervek kötelesek az integritási és korrupciós kockázatokra vonatkozó bejelentések fogadására és kivizsgálására eljárásrendet kialakítani, az érdekérvényesítőkkal történő kapcsolattartásra vonatkozó szabályokat érdemes – külön eljárásrend létrehozása nélkül – e már meglévő belső szabályzatba beépíteni. Az útmutató 2. sz. függelékét képező minta eljárásrend erre tesz javaslatot. Az eljárásrend kialakításáról és a minta eljárásrend egyes előírásainak átvételéről a szervezet feladat- és hatáskörének, méretének, szervezeti tagoltságának és az Intr. 3. § szerinti vizsgálat során feltárt integritási kockázatoknak a figyelembe vételével célszerű dönteni. Amennyiben a hivatali szervezet vezetője a belső eljárásrendben történő szabályozás mellett dönt, érdemes annak kidolgozásához az integritás tanácsadó közreműködését kérni.

A belső eljárásrend megalkotása – bár fontos lépés lehet – önmagában nem elégséges az érdekérvényesítőkkal való kapcsolattartás integritási kockázatainak átfogó kezeléséhez. E cél eléréséhez szükség van az Intr.-ben és a belső szabályzatban lefektetett előírásoknak való megfelelés és a belső eljárások hatékonyságának rendszeres értékelésére is.

A belső eljárásrendet a munkatársak számára könnyen elérhetővé kell tenni, annak a munkatársakkal történő megismertetésében az integritás tanácsadónak kulcsszerepe van.

2.2. Az érdekérvényesítés csatornáit és a felettes előzetes tájékoztatása

Az Intr. 10. § (1) bekezdése előírja a felettes **előzetes tájékoztatását** az érdekérvényesítővel történő **találkozó előtt**. Az Intr. alapján kötelező a felettes vezető írásban történő tájékoztatása, amennyiben a munkatárs a szervezet integritását veszélyeztető kockázatokra vonatkozó információval rendelkezik. **Az előzetes tájékoztatást és a vezetői döntést javasolt azonban minden esetben dokumentálható formában megtenni.**

A gyakorlatban problémaként jelentkezett, hogy **érdekérvényesítésre nem csak előzetesen egyeztetett személyes találkozó keretében kerülhet sor.** A felettes előzetes tájékoztatása ilyenkor nem megoldható, de az esetleges integritási kockázatokat ez esetben is szükséges kezelni.

Az előzetes tájékoztatás kötelezettségének értelemszerűen csak **előre egyeztetett személyes találkozó** esetén lehet eleget tenni. A gyakorlati tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy érdekérvényesítési tevékenységre más keretek között is sor kerülhet, ezért érdemes azokkal is foglalkozni.

Előfordulhat, hogy az államigazgatás szerv tisztviselőjét valamilyen rendezvényen (például egy konferencián) vagy előzetes bejelentés nélkül

keresik fel érdekérvényesítési szándékkal. Az Intr. szerinti garanciák (felettes vezető előzetes tájékoztatása, a találkozó megtiltásának vagy harmadik személy jelenlétéhez történő kötésének lehetősége) ilyen helyzetekben nem tudnak érvényesülni. Ezt orvosolhatja az, ha a tisztviselő, a beszélgetést rövidre fogva felajánlja az érdekérvényesítőnek, hogy egy **későbbi, előzetesen egyeztetett időpontban térjenek vissza a témára**. A találkozóra így a felettes vezető tudomásával és a megfelelő garanciák mellett kerülhet sor, illetve, ha a találkozó integritási kockázatokat rejt magában, a felettes vezetőnek lehetősége van megtiltani azt.

Az érdekérvényesítés nem csak személyes találkozókon történhet, hanem **egyéb kommunikációs csatornákon (telefon, e-mail) keresztül** is. A hatékony érdekérvényesítéshez szükséges érvelési és meggyőzési lehetőséget a személyes találkozó biztosítja leginkább, ugyanakkor egy hosszú telefonbeszélgetés is lehetőséget adhat a döntések befolyásolására. A telefonos beszélgetésekre és üzenetváltásokra is igaz az, ami az előre nem egyeztetett személyes találkozókra: az előzetes értesítés nem megoldható. A megoldás is hasonló, azaz **a tisztviselő** a kommunikációs csatornákon keresztül érdekérvényesítésre törekvő félnek felajánlja, hogy **kérjen időpontot személyes találkozóra**.

Az előre nem egyeztetett találkozók és más csatornákon keresztül történt kommunikáció esetén is elő lehet azonban írni – a hivatali vezető döntésének függvényében – a felettes vezető és/vagy az integritás tanácsadó dokumentálható módon történő **utólagos tájékoztatását**, valamint az alább részletezett **1. sz. függelék szerinti nyilvántartásba vételt**. Az utólagos értesítés és nyilvántartásba vétel ilyenkor egyrészt a kockázatok Intr. 10. § (5) bekezdés szerinti éves felmérését támogatja, másrészt lehetővé teszi, hogy a felettes vezető a későbbi kapcsolattartást megtiltsa vagy harmadik személy jelenlétéhez kösse.

2.3. A tájékoztatás tartalma és a nyilvántartás vezetésének előnyei

Az Intr. 10. § (2) és (4) bekezdése meghatározza a tájékoztatás tartalmát és annak lehetséges módját. E szerint a felettes tájékoztatásának ki kell terjednie **az érdekérvényesítő kilétére, az általa képviselt szervezet nevére, a találkozó idejére, helyére és céljára**. Amennyiben a tisztviselő a találkozóval kapcsolatban a szervezet integritását veszélyeztető kockázatokra vonatkozó információval rendelkezik, azt köteles írásban felettese tudomására hozni. A kockázat eredhet az érdekérvényesítő személyéből és az ügýtípusból is, amire az érdekérvényesítési tevékenység irányul. Az érdekérvényesítő személyéből eredő kockázatot jelent különösen a tisztviselő és az érdekérvényesítő közötti közeli rokonai vagy baráti, illetve múltbéli kollegiális viszony, valamint – a beosztástól és szervtől függően – az is, ha az érdekérvényesítő korábban közszolgálati foglalkoztatási jogviszonyban állt. **Tárgyuknál és jelentőségüknél fogva nagyobb integritási kockázatot hordoznak magukban a közbeszerzésekkel, beszerzésekkel, pályázatokkal és közszolgálati foglalkoztatási jogviszony létesítésével összefüggő, továbbá a pénzügyi, költségvetési, fejlesztési, informatikai tárgyú ügyek.**

A tájékoztatás módja – amennyiben fennállnak a technikai feltételei és a hivatali szervezet vezetője engedélyezte – **lehet a felettséssel megosztott elektronikus naptár is**. Az elektronikus naptárban ebben az esetben tilos törölni vagy módosítani a már ténylegesen megtörtént találkozókat, és az Intr. 10. § (4) bekezdésének megfelelően e tilalom szándékos megszegését fegyelmi eljárásban kell vizsgálni.

Az érdekérvényesítővel való találkozásra vonatkozó információk éves áttekintését és a kockázatok felmérését segítheti elő, ha szerv a találkozókról egységes szempontrendszer alapján **nyilvántartást** vezet. A 2.2. fejezetben elmondottaknak megfelelően az államigazgatási szerv hivatali vezetője dönthet úgy, hogy az utólagos tájékoztatás kötelezettsége mellett a nyilvántartás vezetésének kötelezettségét is kiterjeszti a telefonon és e-mailen keresztüli kommunikációra is. A nyilvántartásnak javasolt tartalmaznia az érdekérvényesítő által képviselt szervezet nevét, a találkozó időpontját, helyét, tárgyát és célját, az államigazgatási szerv találkozóán részt vevő munkatársainak nevét és szervezeti egységét, a találkozó eredményét, a további lépéseket, a felettes tájékoztatásának módját és idejét, valamint a találkozóról készült emlékeztető elkészültét és elérhetőségét.

Az Intr. hatálya alá tartozó egyes szervek belső eljárásrendjei az érdekérvényesítő nevének nyilvántartásban történő rögzítését is előírják. **Az érdekérvényesítő által képviselt szervezet neve nem, az érdekérvényesítő neve azonban személyes adat**. Szükséges ezért megvizsgálni az érdekérvényesítő nevének nyilvántartásba vételének jogalapját, valamint a személyes adat kezeléséből eredő kötelezettségeket.

Az érdekérvényesítő nevének rögzítéséhez a jogalapot a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: Adatvédelmi Irányelv) 7. cikk f) pontja teremti meg. Az Adatvédelmi Irányelv 7. cikk f) pontjának – melyre vonatkozóan az Európai Bíróság ítéletében kimondta, hogy az közvetlen hatállyal rendelkezik – értelmében személyes adat kezelhető abban az esetben is, ha az adatkezelés az adatkezelő, vagy az adatokat megkapó harmadik fél, vagy felek jogszerű érdekének érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha ezeknél az érdekeknél magasabb rendűek az érintettek személyes adatok kezelése vonatkozásában a magánélet tiszteletben tartásához való joguk. Az Adatvédelmi Munkacsoport az adatkezelő 95/46/EK irányelv szerinti jogos érdekének fogalmáról szóló 6/2014. számú véleménye alapján megállapítható, hogy a közfeladatot ellátó szervek jogszerű érdekének minősül, hogy a szervezet integritásának megőrzése és a korrupció megelőzése érdekében tisztában legyen azon személyek kilétével, akikkel

közfeladatuk ellátásával összefüggésben egyeztet, ily módon befolyást enged a közfeladatok ellátásában, illetve a közpénzek felhasználásában. Az Adatvédelmi Munkacsoport 6/2014. számú véleménye azt is kimondja, hogy az Adatvédelmi irányelv 7. cikkének f) pontja csak **előzetes mérlegelést** követően alkalmazható jogalapként. Az adatkezelőnek ezért mérlegelnie kell, hogy az adatkezelést megalapozó jogszerű érdeke egyensúlyban áll-e az érintett érdekeivel, jogival és szabadságaival. A mérlegelés elvégzéséhez az Adatvédelmi Munkacsoport 6/2014. számú véleménye nyújt útmutatást.

Az érdekérvényesítők nevének nyilvántartásba vétele továbbá szükségessé teszi a személyes adatok kezelésével járó szabályok alkalmazását, így az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Info tv.) 20. § (1) bekezdésében előírt **előzetes tájékoztatási kötelezettségnek** történő megfelelést is. Ennek értelmében az érintettet az adatkezelés megkezdése előtt tájékoztatni kell az adatkezelés jogalapjáról, és a tájékoztatásnak ki kell terjednie különösen az adatkezelés céljára, az adatkezelésre és az adatfeldolgozásra jogosult személyekre, az adatkezelés időtartamára, érintett adatkezeléssel kapcsolatos jogaira és jogorvoslati lehetőségeire, illetve arra, hogy kik ismerhetik meg az adatokat. Annak érdekében, hogy az adatkezelő részéről bizonyítható legyen, hogy az érintett fél az előzetes adatkezelési tájékoztatót megismerte, a tájékoztatásnak főszabály szerint írásos formában és visszakereshető módon kell történnie. Az írásos tájékoztatás megtörténhet oly módon is, hogy a találkozót kérő érdekérvényesítő számára – természetesen a nyilvántartásba vételt megelőzően – az adatkezeléssel kapcsolatos előzetes tájékoztatást e-mailben megküldik. A tájékoztatásra szóban is sor kerülhet abban az esetben, ha az írásbeli tájékoztatás vagy ennek igazolása írásban nem lehetséges (például telefonbeszélgetést vagy előre nem egyeztetett találkozót követő nyilvántartásba vétel), az előzetes tájékoztatás azonban ilyen esetekben is szükséges feltétele az adatkezelés megkezdésének. Fontos kötelezettség az érdekérvényesítő nevének nyilvántartása esetén **az adatkezelés bejelentése a NAIH által vezetett adatkezelési nyilvántartásba.**

Fontos azonban tudni, az érdekérvényesítő nevének kezelését lehető tevő 1995. október 24-i 95/46/EK irányelvet 2018. május 25-ével hatályon kívül helyezi az Európai Parlament és a Tanács (EU) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (**általános adatvédelmi rendelet**) szóló 2016/679 rendelete. Az általános adatvédelmi irányelv 6. cikk (1) bekezdése pedig kitér arra, hogy az „érdekmérlegelés”, mint jogalap nem alkalmazható a közhatalmi szervek által feladataik ellátása során végzett adatkezelésekre. **Jogszabályi felhatalmazás hiányában tehát 2018. május 25-ét követően a szerv által vezetett nyilvántartás az érdekérvényesítők nevét nem, csak az általuk képviselt szervezet nevét tartalmazhatja.** A nyilvántartás, tartalmát tekintve közérdekű és személyes adatokat tartalmaz. A közérdekű adatok az Infótvt. alapján ismerhetőek meg, míg a személyes adatok, azaz az érdekérvényesítő nevének megismerését vagy közzétételét az Adatvédelmi Irányelv 7. cikk. f) pontja alapján az adatkezelő szerv vezetője engedélyezheti az államigazgatási szerv átláthatóságának céljából.

A jogi környezet fenti változását figyelembe véve javasoljuk, hogy a nyilvántartás az érdekérvényesítő által képviselt szerv– az érdekérvényesítő nevének szerepeltetése nélkül tartalmazza. A nyilvántartás ebben az esetben is eléri a célját, hiszen az érdekérvényesítő szervezet neve ismert marad, és a találkozót egyéb adatai is nyilvántarthatóak. **A nyilvántartás tartalmára vonatkozó javaslatunkat az 1. számú függelék tartalmazza.**

A nyilvántartás vezetése több módon is megoldható, a megfelelő eljárás a szerv méretétől, tagoltságától és a tisztviselői irányába irányuló érdekérvényesítői tevékenység mértékétől is függ. A nyilvántartás vezetése lehet az integritás tanácsadó feladata, ebben az esetben a munkatársak az 1. sz. függelékben szereplő mintának megfelelő tartalmú tájékoztatást juttatnak el a tanácsadó részére, aki az adatokat összegzi. A nyilvántartás vezetése – különösen nagy dolgozói létszámú szerveknél – történhet a szervezeti egységek szintjén is, ebben az esetben viszont szükséges előírni, hogy a szervezeti egységek nyilvántartásaikat rendszeresen vagy – figyelemmel a korrupciómegelőzési intézkedési terv elkészítésének december 31-i határidejére – legkésőbb adott év november 30-áig megküldjék az integritás tanácsadó részére.

2.4. Az integritás tanácsadó értesítése, harmadik személy jelenléte, a találkozó megtiltása

Annak érdekében, hogy az integritás tanácsadó segítséget tudjon nyújtani a hivatali szervezet vezetőjének az Intr.-ben előírt korrupciómegelőzési intézkedési terv elkészítésében, fontos, hogy megfelelő tájékoztatást kapjon az érdekérvényesítőkkal történt találkozóról és azok eredményéről.

Az Intr. 10. § (3) bekezdés szerint a felettes jogosult a tisztviselőnek megtiltani, vagy harmadik személy jelenlétéhez kötni az érdekérvényesítővel való találkozást. A hivatali szervezet vezetője az érdekérvényesítővel való találkozást normatív utasításban is megtilthatja, korlátozhatja vagy harmadik személy jelenlétéhez kötheti.

Az integritási kockázatot magukban hordozó találkozókat célszerű minden esetben harmadik személy jelenlétéhez kötni. A belső eljárásrendben ezért javasolt lehet egy olyan általános előírást beépíteni, mely a vezető döntése szerint bizonyos

körben (pl.: közbeszerzésekkel, beszerzésekkel, pályázatokkal, támogatással, fejlesztéssel és munkaviszony létesítésével kapcsolatos ügyek) megtiltja a munkatársak számára, hogy négy szemközt találkozzanak érdekérvényesítővel. Az integritás tanácsadónak az érdekérvényesítés eseteivel kapcsolatos tájékozottsága érdekében érdemes lehet előírni a belső eljárásrendben, hogy lehetőség szerint vegyen részt a találkozókon. Természetesen erre nincs mindig mód a nagy létszámú szervek, illetve azon szervek esetében sem, melyek földrajzilag egymástól távol levő egységekből állnak. Törekedni kell azonban arra, hogy az integritás tanácsadó az érdekérvényesítővel történő találkozókön lehetőség szerint részt vegyen.

Javasolt a belső eljárásrendben azt is meghatározni, hogy az érdekérvényesítővel történő találkozóról minden esetben készüljön emlékeztető, amit a találkozót követően rövid határidőn belül meg kell küldeni a felettes vezetőnek. Az integritás tanácsadó bevonását erősíti, ha a találkozóról készült emlékeztetőket ő is megkapja.

2.5. Az érdekérvényesítőkkal való találkozással kapcsolatos kockázatok éves felmérése és a szükséges intézkedések megtétele

Az integritási és korrupciós kockázatok kezelésére kidolgozott intézkedési terv, valamint integritásjelentés készítésének kötelezettségét az Intr. 3. §-a vezette be. Problémát jelenthet, ha a kockázatok felméréséhez szükséges információk nem állnak az integritás tanácsadó rendelkezésére.

Az Intr. 3. §-a előírja, hogy az államigazgatási szerv működésével kapcsolatos **integritási és korrupciós kockázatok kezelése érdekében a szervezetnek** december 31-éig korrupciómegelőzési intézkedési tervet kell készíteniük. Az intézkedési terv a 3. § (1) bekezdés szerinti felmérés során feltárt integritási kockázatok (az államigazgatási szerv integritása sérülésének lehetősége) és korrupciós kockázatok (a jogtalan előny nyújtásának vagy megszerzésének lehetősége) alapján kerül kialakításra. Az Intr. 10. § (5) bekezdése előírja, **hogy a kormányzati szervek hivatali szervezetének vezetői évente kötelesek**

áttekinteni az irányításuk alatt álló tisztviselők érdekérvényesítőkkal való találkozására vonatkozó információkat, felmérni az ezzel kapcsolatos kockázatokat, és az intézkedési tervben megtenni a kockázatok kezeléséhez szükséges intézkedéseket. Az érdekérvényesítőkkal való kapcsolattartás kockázatainak célzott felmérése a 3. § (1) bekezdés szerinti általános kockázatfelmérés szerves részét képezi.

A korrupciómegelőzési intézkedési terv és annak végrehajtásáról szóló integritási jelentés nyilvános, a **kockázatfelmérés** azonban egy, a hivatali vezető munkáját segítő belső munkadokumentum. Az integritási és korrupciós kockázatok felméréséhez, illetve az intézkedési terv és az integritásjelentés elkészítéséhez a Nemzeti Védelmi Szolgálat által készített módszertani segédlet nyújt segítséget.¹ A segédletnek a 3. § (1) bekezdése szerinti általános kockázatfelmérést támogató minta kérdőíve az érdekérvényesítőkkal való kapcsolattartásra vonatkozóan két kérdést is tartalmaz, melyek a következők: rendelkezik-e szervezet az érdekérvényesítő fogadására vonatkozó belső szabályzattal, illetve a kockázatfelmérés kitér-e az érdekérvényesítőkkal való találkozókkal kapcsolatos kockázatok vizsgálatára. Az Intr. 10. § (5) bekezdése szerinti, az érdekérvényesítőkkal való kapcsolattartásra vonatkozó célzott felmérés során javasolt az ismert kapcsolattartás elemzésén túl a belső eljárásrendben meghatározott előírások (nyilvántartások vezetése és hiánytalan kitöltése, emlékeztetők készítése, integritás tanácsadó tájékoztatása) gyakorlati érvényesülésének vizsgálata is.

A hivatali szervezet vezetőjének, valamint az intézkedési terv elkészítésében őt segítő integritás tanácsadónak a felmérés elvégzéséhez megfelelő információval kell rendelkeznie a szerv munkatársainak érdekérvényesítőkkal való kapcsolattartásáról. Külön belső eljárásrend nélkül az információ az egyes szervezeti egységek vezetőinek birtokában van, hiszen a munkatársak az Intr.-nek megfelelően a felettes vezetőiket tájékoztatják. Az információk összegyűjtése ezért az integritás tanácsadóra hárul. Fontos ilyenkor, hogy az integritás tanácsadó a szervezet minden egységét és szintjét megszólítsa, és a kért tájékoztatás tartalmi elemeit meghatározza.

Megfelelő belső eljárásrend kialakításával e folyamat automatizálható. Ha a hivatali vezető a nyilvántartás vezetését és integritás tanácsadónak történő megküldését és/vagy a tanácsadó utólagos tájékoztatását és/vagy az emlékeztetők tanácsadók részére történő megküldését

¹

<http://korrupciomegelozes.kormany.hu/download/6/7e/c0000/2014%20M%C3%B3dszertani%20seg%C3%A9dlet%20integrit%C3%A1s%20tan%C3%A1csad%C3%B3knak%20%28kieg%C3%A9sz%C3%ADt%C3%A9ssel%29.pdf>

előírja, az integritás tanácsadó az érdekérvényesítői tevékenységgel kapcsolatos információkkal rendelkezni fog. Feltehető továbbá, hogy az eljárásrendnek megfelelő rendszeresen és szisztematikusan gyűjtött információk részletessége és megbízhatósága is jobb lesz.

3. Az érdekérvényesítéshez kapcsolódó egyéb kockázatok és javaslatok

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) alapján a befolyásolási célzattal jogtalan előnyt felajánló, nyújtó (passzív alakzat) és kérő, elfogadó (aktív alakzat) személy minden esetben büntettet követ el. Bűncselekményt követ el az a hivatalos személy is, akinek korrupciós bűncselekmény hitelt érdemlően tudomására jut, de nem tesz feljelentést az illetékes hatóságnál (Btk. 300. §).

Gyakorlati problémát jelenthet, hogy az érdekérvényesítő a találkozón részt vevő tisztviselő(k)nek udvariassági ajándékot hoz, amely adott esetben nem merít ki büntetőjogi tényállást, azonban korrupciós és integritási kockázatot hordoz. Javasolt lehet ezért a belső eljárásrendben az ajándékokra vonatkozó előírásokat is lefektetni, melynek alapjául a **Magyar Kormánytisztviselői Kar Hivatásetikai Kódexe (a továbbiakban: Etikai Kódex)** vonatkozó rendelkezései szolgálnak.² Az Etikai Kódex értelmében **a kormánytisztviselők nem kérhetnek vagy fogadhatnak el** a munkájukkal vagy munkahelyükkel bármely módon összefüggésbe hozható **semmilyen ajándékot, előnyt, meghívást, szolgáltatást vagy bármely** más, számunkra, családtagjaink, rokonaink, barátaink, vagy velük érzelmi, politikai, gazdasági vagy más érdekszövetségben lévő személyek, vagy az általunk támogatott szervezetek számára ígért előnyt. A fenti általános tilalom alól kivételt képeznek a szóróajándékok – az Etikai Kódex meghatározása alapján azok az ajándékok, amelyeket rendezvényekkel kapcsolatban kapnak a kormánytisztviselők, és értékük az illetményalap 10%-át nem haladják meg – és a külföldi állami szerv képviselőjétől kapott figyelmességi ajándékok. Megengedett még a tisztviselő munkájával kapcsolatos rendezvényen kapott szokásos vendéglátás elfogadása.

Egyes államigazgatási szervek vezetői utasításban rendelkeztek arról is, hogy amennyiben az ajándék visszautasítása és visszaküldése nem lehetséges, az ajándékozás tényét haladéktalanul írásban jelenteni kell az integritás tanácsadónak, aki az ajándékot nyilvántartásba veszi. A vissza nem küldhető ajándékokat ilyen esetben a vezető utasítás szerint minden esetben dokumentáltan jótékony célra kell felhasználni.

Ha nem dönthető el, hogy egy vendéglátás vagy ajándék összefüggésbe hozható-e munkánkkal vagy munkahelyünkkel, továbbá, hogy az szóróajándéknak, külföldi szerv képviselőjétől kapott szívességi ajándéknak vagy szokásos vendéglátásnak minősül-e, az integritás tanácsadótól vagy az erre kijelölt személytől, illetve ezek hiányában a hivatali szervezet vezetőjétől célszerű tanácsot kérni. Egyes szervezetek vezetői azt a megoldást választották, hogy fontosabb partnereik figyelmét levélben hívják fel az ajándékokkal kapcsolatban a szervezetükre vonatkozó szabályokra, ezzel igyekezve megelőzni azt, hogy nem elfogadható ajándékot hozzanak vagy küldjenek a munkatársai részére.

Az Etikai Kódex szerint **etikai vétség** az a cselekmény, amikor a kormánytisztviselő a hivatásetikai alapelveket vagy hivatásetikai részletszabályokat megszegi, és ami a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Kttv.) etikai szabályaival, az Etikai Kódex, valamint az Alapszabály rendelkezéseivel ellentétes, de nem

---

² <http://mkk.org.hu/node/145>

minősül bűncselekménynek, szabálysértésnek vagy fegyelmi vétségnek. Amennyiben az érdekérvényesítővel való kapcsolattartás szabályainak megszegése megvalósítja a fenti cselekményt, etikai vétségnek minősül. A Kttv. által meghatározott hivatásetikai elvek és az Etikai Kódex rendelkezéseinek megsértése esetén elsősorban etikai eljárást kell lefolytatni, amelynek a végén, ha az Etikai Kódex szankciói – figyelmeztetés vagy megrovás – nem állnak arányban a megállapított cselekmény súlyával, a Kttv. 83. § (4) bekezdése alapján a Magyar Kormánytisztviselői Kar fegyelmi eljárást kezdeményezhet a munkáltatónál. Az Etikai Kódex megsértése miatt etikai eljárás alá kizárólag kormánytisztviselő vonható.